

Avrupa Mülki İdare Amirleri Derneği XVIII. Avrupa Günleri Toplantısı

Macaristan, 19 - 21 Mayıs 2011

Kasım TURGUT / Mülkiye Başmüfettişi

Avrupa Mülki İdare Amirleri Derneğinin düzenlemiş olduğu 18. Avrupa Günleri Toplantısı Macaristan'da gerçekleştirilmiştir. Türk İdareciler Derneğinin de üye olduğu Avrupa Mülki İdare Amirleri Derneği (EASTR) Avrupa Günleri Toplantısı 19- 21 Mayıs tarihleri arasında Macaristan İçişleri Bakanlığı'nın ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Toplantıya Türkiye'den Türk İdareciler Derneği Genel Başkanı Sayın Saffet Arkan BEDÜK, Dernek Yönetim Kurulu Üyeleri; Hamdi Metin, Kasım TURGUT, İlhan URAN, Ahmet SARAÇ ve Mehmet ŞAHİN katılmıştır.

Avrupa'nın 17 farklı ülkesinden toplam 81 vali, kaymakam veya eşdeğer görevde olanların katıldığı toplantıda; "Merkezi Yönetim ile Yerel Yönetimler ve Özerk Bölgeler Arasındaki İlişkilerde Mülki İdare Amirlerinin Yeri" konusu farklı yönleriyle ele alınmış ve katılımcılar kendi ülkelerindeki sistemi anlatmışlardır.

Toplantıda Türk İdareciler Derneği Genel Başkanı Saffet Arkan BEDÜK "Türkiye'de Vali ve Kaymakamlar ile Yerel Yönetimler Arasındaki İlişkiyi" anlatan bir sunum gerçekleştirmiştir. Toplantıda; "Merkezi Yönetim ile Yerel Yönetimler ve Özerk Bölgeler Arasındaki İlişkilerde Mülki İdare Amirlerinin Yeri" ekseninde dört oturum gerçekleştirilmiştir. Bu oturumların ana konuları ve katılımcılar aşağıya çıkarılmıştır.

1- Yerel Yönetimler Üzerinde Yasallık Denetimi

Mülki İdare Amirlerinin tüm ülkelerdeki ortak işlev ve görev alanları ile ilgilidir. Uygulamada merkezi idarenin taşra temsilcileri, farklı ülkelerde farklı ayrıcalıklara sahiptir. Ancak mülki idare amirlerine yerel yönetim uygulamalarında hukuka uygunluğun sağlanması için bütün ülkelerde rol verildiği görülmektedir. Bu oturumda yasallık denetimi yoluyla mülki idare amirlerinin de-

mokrasinin işleyişinde oynadığı rolün genel olarak değerlendirilmesi yapılmıştır.

2- Fırsat ve/veya Danışma Fonksiyonu Kontrolü

Buradaki gündem yerel yönetimlerin temel konularına mülki idare amirlerinin müdahaleleridir. Hiç müdahale etmemeye, onları sınırlama ve yerlerine geçip karar alma arasındaki konumlarda resmi, gayri resmi veya tavsiye mahiyetinde fonksiyonlarda bulunmak mümkündür. Bazı ülkelerde mülki idare amirlerinin hakem veya danışma fonksiyonlarının ön plana geçtiği ve başarılı uygulama sonuçları ortaya çıktığı anlatılmıştır. Bu oturumda gelecekte mülki idare amirlerinin danışma işlevlerinin adem-i merkezîyetçilik bağlamında değerlendirilmesi yapılmıştır.

3- MİA'nın Yerel Yönetimlerin Finansmanında ve Yerel Yönetimler Tarafından Finanse Edilen Durumlardaki Rolü

Kamu kredilerinin tahsisi veya dağıtımına müdahaleler yoluyla, yerel vergi sisteminde devlet ve yerel yönetimler arasında yapılan anlaşmalar veya belli projelerdeki mühendislik rolü ile birçok ülkede mülki idare amirleri yerel yönetimleri etkileyen finansal bir rol oynamaktadır. Mülki idare amirleri ulusal veya diğer topluluk projelerinde yerel katkıları araştırmak zorunda kalamamaktadır. Merkezi idareyle yerel yönetimler (özerklik durumları da göz önüne alınarak) arasında köprü konumunda bulunan mülki idare

amirleri tarafından yapılan mali denetimin öneminin değerlendirilmesi bu oturumda yapılmıştır.

4- Merkezi Yönetimle Bölgesel Düzey Yönetimler Arasındaki İletişimde Mülki İdare Amirlerinin Rolü.

Devlet temsilcileri olarak, mülki idare amirleri ilçelerinde "hükümet sözcüsü" rolünü oynamaya davet edilebilir, hükümet politikalarını açıklamaları istenebilir. Öte yandan, onların bölgedeki aktörlere yakınlığı, onları yerel gerçekliklerin tanıdığı yapar ve merkezi idareye mesajları iletebilirler. Her ne anlamda olursa olsun, bu görevin ne kadar önemli ve bu iletişimin ne kadar duyarlı olduğunu görebiliriz. Bu oturumda mülki idare amirlerinin hem merkezi, hem de yerel düzeyde nasıl dinlenildiklerini ve bu dinleme kapasitesini nasıl geliştirilebileceğinin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Toplantının Sonuçları:

Yerel düzeyde demokrasinin etkili bir şekilde işleyişi için mülki idare amirlerinin yerel yönetimler üzerindeki yasallık denetimi oldukça önemlidir.

Avrupa ülkelerinde farklılık gösterse de, yerel yönetimlerin kararları ve uygulamaları üzerinde hukuka uygunluk denetimi mülki idare amirleri tarafından yapılmaktadır.

Yasallık denetiminde yargısal denetim aşaması son aşama olarak ele alınmalıdır. Hukuka uygunluk denetiminde mülki idare amirlerinin danışma ve yol gösterici rolü önemlidir. Yargısal denetim aşamasından önce mülki idare amirlerine uyarı, geri gönderme görev ve sorumluluğu verilmelidir.

Bazı ülkelerde mülki idare amirlerinin hakem veya danışma fonksiyonlarının ön plana çıktığı ve başarılı uygulama sonuçları olduğu gözlemlenmiştir.

Gelecek dönemde önemli meselelerde (büyük projelerin uygulanması, çevre, su kaynaklarının kullanılması vb) mülki idare amirlerinin hakem ve danışma rolünün daha da ön plana çıkacağı değerlendirilmektedir.

Yerel yönetimlerin merkezi idare tarafından finanse edilen projelerinde, yerel idarelerin sağladığı yerel katkı ve projelere tahsis edilen kaynakların yerinde kullanılıp kullanılmadığı konusundaki denetimde mülki idare amirlerinin rolü Avrupa ülkelerinde ön plana çıkmıştır.

Merkezi idare ile yerel yönetimler (özerklik durumları da göz önüne alınarak) arasında köprü konumunda bulunan mülki idare amirleri tarafından yapılan mali denetimin, kaynakların etkin ve verimli şekilde kullanılmasını sağlamak açısından önemi bulunmaktadır.

Mülki idare amirleri hükümetin taşradaki temsilcileri olarak hükümet politikalarını yerel düzeyde anlatmaları ve yereldeki talepleri de merkezi idareye aktarmaları konusundaki rolleri günümüzde önemli olmaya başlamıştır.

Merkezi idare ile yerel idareler arasında etkili bir iletişimin sağlanması

konusundaki mülki idare amirlerinin rolleri gelecek dönemde belirgin şekilde ön plana çıkacaktır.

Mülki İdare Amirlerinin hem merkezi, hem de yerel düzeyde nasıl dinlenildiklerini ve bu dinleme kapasitesini nasıl geliştirilebileceği konusunda bazı ülkelerde örnek sayılabilecek çalışmalar devam etmektedir.

2010 yılında Avrupa'da etkisini gösteren mali kriz sonrasında birçok ülkede mülki idare amirlerine verilebilecek roller tartışılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda yerel düzeyde kamu birimleri ve yatırımcılar arasında koordinasyonu sağlama konusunda mülki idare amirlerine etkin rol verilmesi gündeme gelmiştir.

Kamu harcamalarının yerel düzeyde etkin olarak izlenmesi için mülki idare amirlerine etkin görev ve sorumluluklar verilebilir.

2010 yılındaki mali kriz sonrası Avrupa ülkelerinin bir kısmında (İngiltere, Polonya, Macaristan) taşra yönetim sistemlerinde değişiklikler başlatılmış ve reform çalışmaları devam etmektedir.

